

Menthol leerde Noorden tandenpoetsen

Een donkere man. In de steden en dorpen van Groningen en Drenthe was dat voor de oorlog op zichzelf al een attractie. Maar deze Menthol leerde de mensen ook nog tandenpoetsen met een gekke pasta.

JEAN-PAUL TAFFIJN

Jij daar, jongen. Kom maar even het podium op en laat je tanden maar eens zien." De markt, daar gebeurde nog eens wat in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw. Daar werd je vermaakt, overgehaald dingen te kopen, toegezongen en nageroepen. En wie Menthol aan het werk had gezien, die had echt iets meegemaakt.

„Hij pakte zo'n houten borstel, ging heel hard heen en weer over het gebit van zo'n arme knul. Tot bloedens toe. En dan gooide hij ook nog zout in dat tandvlees. Zo'n jongen gierde het uit van de pijn", vertelt Frank Krake (48). Hij schreef een boek over de man die zichzelf met trots 'volbloedneger' noemde en in die tijd alom bekendheid genoot.

Joseph Sylvester, alias Menthol

Zo sterk werden de tanden met de enige echte Babajaba-pasta

„En dan zei Menthol tegen het publiek: kijk, dit is wat er met je gebit gebeurt als je niet poetst. Vervolgens vroeg hij de jongen weer op de stoel te gaan zitten en kwam hij achter hem staan. Hij spreidde zijn armen, zette zijn tanden in de leuning en tilde stoel en jongen met zijn gebit op.”

Zo sterk werden je tanden dus met de enige echte Babajaba-tandpasta, het spul dat Menthol aan de man bracht. Marketing anno toen. Menthol reisde het hele land door met zijn hoed en koffer. Overal liepen de dorpen uit om te kijken naar 'het natuurgeheim van het zwarte ras'. Tandpoetsen was in die tijd totaal onbekend. Het was een nieuwerwetsigheidje, iets dat toch wel nooit gewoonte zou worden. Dacht men.

Jarenlang leidde de in Hengelo wonende Menthol zo zijn reizende bestaan, totdat hij bedacht dat het effectiever kon. Grossiers uit onder meer Emmen, Winschoten en Steenwijk zagen wat in zijn product en besloten de handel voor hem aan de man te brengen. Menthol importeerde zijn tandpasta uit de Verenigde Staten. Dat ging prima, totdat de Grote Depressie toesloeg, de gulden werd gedevalueerd en de import onbetaalbaar werd.

„Ik ken hem van verhalen van mijn opa", vertelt Frank Krake. „Die was handelaar in lompen, oud me-

Menthol zo'n 100 jaar geleden aan de voet van de Martinatoren in Groningen.

taal en konijnenvellen. En dat is wat Menthol ook ging doen na zijn zaken met Babajaba. Ze handelden met elkaar en ik kan me die verhalen van die bijzondere, zwarte man nog goed herinneren.”

Menthol heette eigenlijk Joseph Sylvester. Hij kwam in Nederland terecht nadat hij eerste de armoede van zijn geboorteland Saint Lucia ontvlucht had en daarna de rassenhaat en de Ku Klux Klan in Amerika. Een zwarte man in Hengelo, waar nog

nooit iemand een zwarte man had gezien. Sylvester trouwde ook nog eens met het mooiste meisje van de stad.

Krake: „Hij heeft zeker niet de makkelijkste weg gekozen. Dat maakt zijn verhaal zo mooi, zo ontroerend." Als de oorlog uitbreekt moet Menthol opnieuw vrezen voor zijn veiligheid. Hij scheidt zelfs van zijn geliefde Roosje voor haar veiligheid. Al snel blijkt dat het niet voor niets is. De 'volbloedneger' (hij was

verbaasd over die door de nazi's aan hem gegeven titel, maar was er trots op) wordt geïnterneerd in kamp Schoorl. Hij overleeft de oorlog, zet zijn bedrijf voort, maar krijgt steeds meer te maken met afgunst, roddel en achterklap. In 1955 sterft Menthol. Zijn verhalen leven voort.

Frank Krake studeerde marketing aan de Rijksuniversiteit Groningen. Daar komt een deel van zijn fascinatie voor de rondreizende handelaar Menthol vandaan. „Ik heb zo veel over hem gehoord. Toen ik begreep dat er een standbeeld voor hem opgericht zou worden in Hengelo, ben ik er ingedoken." Allerlei archieven raadpleegde Krake, waarbij het Noorden speciale aandacht kreeg. „Om de een of andere reden zijn in Groningen en Drenthe veel foto's bewaard gebleven.”

Auteur Krake is op zoek naar meer foto's en getuigenverlagen. „Het is opvallend dat er heel veel foto's zijn van Menthol die het gebit van jongens schrobt. Maar opvallend genoeg heb ik geen één foto van hem als hij met gespreide armen aan zijn tanden de stoel waarop zo'n jongen dan zat, optilt. Vreemd, want dat moet toch spectaculair geweest zijn. Wie nog wat heeft of weet: ik zou er blij mee zijn.”

Frank Krake

Frank Krake is ondernemer. Hij kreeg in 2011 enige bekendheid toen hij met zijn bedrijf TiTa Tuinmeubelen shirtsponsor werd van voetbalclub De Graafschap. Hij schreef over zijn roerige ondernemersbestaan het boek *De Rampondernemer*. Sinds vorig jaar is Krake mede-eigenaar van het Groningse bedrijf De hand van Madonna, dat handelt in door topsporters gesigneerde artikelen. Wie nog foto's heeft van Menthol kan Krake bereiken op frank@ramp-ondernemer.nl Het boek *Menthol* ligt vanaf woensdag 13 april in de boekhandel. De lancering vindt 's avonds plaats in boekhandel Scheltema in Amsterdam.

